

MAGYARÁG

1939. MAJUS 2
VIII. No. 122

1 lei

Tulajdonos: „Frina” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Feoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

MÁJUS ELSEJE

Írta: Józsa Béla

Napjaink idegtépő zürzavarában két évforduló figyelmeztet.

MÁJUS ELSEJE és JULIUS 30

Holnap lesz félévszázada, hogy a világ dolgozói a munka a szabadság és a dolgozó népek szabadságünnepévé avatták a Május Elsejét. Ötven esztendő óta Newyorktól Sanghaig — Londontól Athénig egy napon, egy vágy, egy óhaj egy akarat jár át sok millió sok nyelvű munkást: a testvéri szolidaritás, a szabadság vágya és a küzdelem vágya az elnyomás ellen.

S pár hét múlva 90 esztendeje annak, hogy Fehéregyháza kukoricásában kozák lovak halálra taposták a szabadság leglángolóbb lelkű költőjét és harcosát Petőfi Sándort. S vele hosszú évtizedekre Középeurópa szabadság reményeit is.

Petőfi utolsó szava világszabadság lehetett. Utolsó tette: küzdelem az elnyomás ellen volt.

Akkor is rendet csinálni jött — német hívásra — a cári armádia s akadt magyar akkor is, aki tapsolt annak a rendnek amely Segesvár—Világos és az aradi bitófák után a Bach korszak rémséges takaróját borította Magyarországra.

Ez évfordulók tavasza ma megint rémséges és viharos.

Ma újra népek vesztek el szabadságukat, sőt tovább keresik hol lehet „rendet csinálni”. De ez a vihar különösen minket munkásokat tett próbára, akik az Erdélyben élő népek összekötő kapcsai voltunk évtizedeken át.

Most van szükség az igazi szolidaritásra.

Mosi van szükség, hogy a gyenge szálakat összefűzzük, abban a tudatban, hogy évszázadok pusztító viharai zughattak el felettünk itt Erdélyben, jöhetett a török, a tatár, a német, tovább mentek s ha üszkők között is, de itt maradtunk mi románok, magyarok, egymást segítve, közös barázdával, közös bajjal, egymáshoz csapva örökre a történelem által.

„Franciaország és Románia között a kapcsolatok szívélyesebbek, mint valaha”

Gafencu Párizsból való elutazása előtt nyilatkozott a „Havas” távirati iroda tudósítójának

(Páris.) Gafencu külügyminiszter pénteken Tatarescu párisi nagykövet társaságában fogadta a Balkán szövetség párisi követeit, majd hosszasan tárgyalt az Egyesült Államok párisi nagykövetével és a francia kereskedelemügyi miniszterrel. Gafencu nyilatkozott a Havas távirati iroda tudósítója előtt és hangsúlyozta, hogy az a fogadtatás, amelyben Párisban része volt, rendkívül meglepéssel töltötte el. Információs, nem pedig egyezményeket megkötésre irányuló utazást folytatok és a francia külügyminisztérium vezetőivel közöltem azokat a benyomásokat, amelyeket Berlinben, Brüsszelben s Londonban szereztem.

Mindenütt nagy megértéssel találkoztam Románia helyzete iránt. A francia-román kapcsolatok szívélyesebbek és bensőségebbek, mint valaha és a francia kereskedelemügyi miniszter ural tárgyalásokat folytattam a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok intenzi-

„A közös gazdasági érdek összekapcsolja mindkét nép azonos osztályait, még inkább az alullevőket, — mert csak együtt közös munkával várhatják sorsuk jobbra fordulását” — írta könyvében Mikó Imre, a magyar szövetség egyik vezetője. S ma is a szórványokon még templomukat is kölcsön adják egymásnak románok magyarok. Mi ez, ha nem a dolgozó népek szolidaritása?

Mi ez, ha nem Petőfi testvérisége?

De míg egyfelől a Május 1. ötven esztendőn át példáját adta, hogy ezer nyelv, a más borszin, a távolság s még az erőszak sem lehet osztálya a népek egymásra találásának, másfelől 1849 a dunavölgyi kis-

vebbé tétele érdekében.

Gafencu Rómában.

(Páris.) Gafencu román külügyminiszter Rómába utazik, ahol bár ez a látogatás nem hivatalos jellegű, megbeszéléseket folytat az olasz külpoli-

tika vezető egyéniségeivel.

Rendkívüli minisztertanács Mussolini elnöklése alatt

(Róma.) A fasiszta kormány tagjai szombat délelőtt 11 órakor Mussolini elnöklése

Teleky és Csáky megérkeztek Berlinbe

(Berlin.) Teleky Pál gróf magyar miniszterelnököt és Csáky István gróf magyar külügyminisztert ünnepélyes fogadtatásban részesítették az anhalti pályaudvaron. Még elutazása előtt a magyar miniszterelnök nyilatkozott a német távirati iroda munkatársának. A magyar miniszterelnök a következő kijelentéseket tette:

„Utazásunk udvariassági aktusnak tekintendő, ez azonban

ismét kifejezésre juttatja azt a szoros barátságot, amely a két államot egymáshoz fűzi. Magyarországnak a német birodalom szomszédja lett és az egymásraultáság a két nemzetet még közelebb hozta. Magyarország kitar a tengelypolitika mellett, amelynek az a célja, hogy megszilárdítsa a békét és a biztonságot.

Teleky és Csáky szombathélon érkeztek meg a berlini pályaudvarra.

népek összefogás hiányának gyászos, szomorú példáját adta. Tanulságot!

A magyar szabadságharc nemzetiségi hibáit későn reperiálták s mire Erdélyben 1849. júliusában Avram Jancu és Kossuth Lajos összefogásra egyeztek meg — „ugyanazon zészoló alatt harcolni... a szabadság védelmére”, akkor már a román fejedelemségek orosz-török megszállást nyögtek, Petőfi már nem élt s az aradi vár alatt holttesteket himbált a szél a bitón.

Késő volt már.

Vajjon a történelem csak arra jó, hogy bemagoljuk?

Nem jobb tanulni is belőle? Most mikor — május 1 után — Fehéregyházára készülünk, legalább most mindazok, kik-

nek Petőfi emléke a szívében él — nemcsak mint utcanév — ki kell álljanak, meg kell akadályozzák, hogy Petőfit meghamisítsák, hogy népek közötti uszítás eszközévé tegyék s nevében szállást csináljanak a reakciónak.

Öt leszünk mi is, magyar munkások, akiknek a szabadság, egyenlőség, testvériség Petőfije van agyukba vésve, az a Petőfi, aki boldog örömmel kiáltott fel 48-ban, remélve, hogy: „szabad a magyar nép, lejárt napod német, nem táncoltatod te többé ezt a népet. S pióca módján nem szivod a vérét, megfizeti lsten gonoszságod béréit.”

Öt leszünk mi is, hogy onnan is kiáltsuk szavunkat.

Igazoló jegyek átvehetők az újságáru oknál és a kiadóhivatalban

Lengyel válasz Hitlernek

Lengyelország nem egyezik bele a befejezett tényekbe

(Varsó.) A külügyminisztérium hivatalos közleményben válaszol Hitlernek Lengyelországra tett kijelentéseire. A közlemény megállapítja, hogy a német-lengyel barátsági szerződés megkötésének eszméje nem Hitlerrel, hanem Pilsudsky marsalltól származik. Már akkor leszögezték, hogy Danzig kérdésének felvetésével nem veszélyeztetik a lengyel-német viszonyt. Lengyelország sohasem zárkózott el az elől,

hogy biztosítsa Németország tranzitó kereskedelmét, autósítráda építésébe azonban nem egyezhet bele, mert bebizonyosodott, hogy az ilyen utak nem szolgálják annak a nemzetnek az érdekeit, amelyen átvonulnak. Pomerániára vonatkozó egyezményeket Németország szegte meg. Lengyelország mindig késznek mutatkozott tárgyalásokra. A befejezett tényekkel szemben azonban határozott ellenállást fog

tanusítani. Az 1934. évi szerződés nem zárta ki azt a lehetőséget, hogy Lengyelország kapcsolatait a nyugati hatalmakkal szorosabbra fűzze és hogy a létrejött megegyezésről nem tájékoztathatta a német kormányt, annak az volt az oka, hogy von Moltke varsói német nagykövét nem tartózkodott Varsóban, Lipsky berlini nagykövét pedig nem tudott érintkezést találni Ribbentrop külügyminiszterrel.

Egy német lap szerint Hitler kinyújtott kezét nem fogadta el Lengyelország

(Berlin) A Hamburger Fremdenblatt című lap megállapítja, hogy a legmeglepőbb az a válasz, amit Hitler beszédére Lengyelország adott. Lengyelország utóljára utasítja vissza azt a kezét, amit Hitler még feléje nyújt — írja a lap.

Melyik német vezér merete volna, ha nem Adolf Hitlernek hívják, a béke érdekében ennyire lemersékelni Németország keleti igényeit? Lengyelország egyetlen és végleges lehetőség helyett a Németországgal való jóviszony visszaállítására,

a Németország ellenes koalíciót választotta. A lengyel városokban az ucca irányítja a hivatalos vezetőket, ezért Lengyelország magára vessen, ha az észszerűség helyett majd más uton fogják megtalálni a megoldást.

ITT A MAJUS, itt a tavasz és vele együtt a tavaszi örömök virágbaborult fák, a zöldelő parkokba végre kitélt padok, lírai versek az ujságokban és természetesen — a szerelem. Amit a politikai helyzet feszült volta sem ölhet ki az emberekből. Május május marad még akkor is, ha két nappal május elseje előtt Hitler Danzigot Németországnak követelte.

A május volt az oka annak, hogy G. J. nagyváradi magánfisztviselő a hadbírószék elé került. Tavaly májusban történt. G. J. szívszerelmével B. Éva varrónővel sétált az egyik nagyváradi parkban. A tavaszi nap ragyogóan sütött, a fákat kellemes szellő borzolta és — az vesse rá az első követ aki nem volt fiatal. G. J. csókolózott a parkban. B. Évával. A törvény azonban tilja a csókolózást nyilvános helyen és miként a bibliai Éva előtt, most is megjelent az arkangyal, helyesebben a rendőr. Ceacran Nicolae és felszólította a fiatal párt, hogy kövessék a rendőrségre. A lovagias G. J. természetesen tiltakozott az ellen, hogy a kisérletben levő hölgyet előállítsa a rendőrségre. Előbb szép szóval kezdte kezelni a rendőrt, de mikor a kérés nem használt szóváltásba keveredett a közrend őrével, aki végül hatósági személy elleni erőszak címén is feljelentést tett ellene.

G. J.-t a hadbírószék előtt Ilariu Popescu védte, aki a májusi kérés enyhítő körülménynek betudni. A bíróság teljesítette a kérést és G. J. 3000 lei pénzbüntetéssel szabaddult.

E GY MÁSIK fogas kérdés amit ugyanazon a tárgyaláson el kellett döntenie a hadbírószéknek: hatósági személynek tekintendő-e a sintér. Precízebben hatóságsértést követ-e el az a kutyatulajdonos, aki hű ebe védelmében szembeszáll a pecérrel? Friedmann Zoltán szatmári mézárós udvaráról a sintérek el akartak vinni egy kutyát. — Friedmann személyzetével együtt, névszerűen Zoltán Zoltán, Lébi Izidor, Lébi Salamon és Petres Jolán alaposan helybenhagyták a sintéreket. A szatmári rendőrség úgy találta, hogy a sintér hivatása teljesítése közben hatósági személy és így a vádlottak hatóság elleni erőszak miatt kerültek a vádlottak padjára.

Ilarie Popescu védő a bíróság előtt megrázó színekkel ecsetelte, hogy milyen kegyetlenek a szatmári sintérek: a kutyákkal embertelenül, az emberekkel viszont kutyául bánnak és egy ízben egy szatmári lány nyakába is hurkot vetettek, meri védelmezte kutyáját.

A hadbírószék végezetül a férfívádlottakat 2000—2000 lei pénzbüntetésre, Petres Julianát pedig 500 lei pénzbüntetésre ítélte.

A Timpul érdekes cikke a román-bolgár viszonyról

(Bucuresti.) A Gafencu külügyminiszterhez közelálló Timpul a következőket írja legutóbbi számában:

„Azok a hírek, melyek a bulgár sajtóban a külföldi közvélemény általános érdeklődését felkeltve Bulgária területi igényeiről napvilágot láttak, igen ártalmasak a mai körülmények között a Balkán államok barátságának megszilárdítását illetően. Románia minden más államnál inkább barátságos politikára törekszik szomszédaival szemben, és célja, hogy a balkán államok viszonyát minél szorosabbra fűzze. De lehetetlen a balkáni egyezséget létrehozni, ha egyes államok olyan agitációt kezdenek, amelyek zavaró problémákat és területi igényeket vetnek fel, igényeket, amelyeket ma állam nemcsak hogy meg nem oldhat, de tárgyalás alá sem vehet. A balkán államok egysége olyan valóság, amely kölcsönös megértésen és békés együttműködésen alapul. Kétségtelen, hogy a balkán államok együttműködése ha az a Szalonikiben megkötött egyezmény szellemében történik, a legjelentősebb eredményeket hozhatja.

A surlódásoknál sokkal nosabb lenne a Balkánszövetség kölcsönös szolidaritáson, függetlenségen és sérthetlenségen alapuló megerősítése.

Hinni akarjuk, hogy ez az igazság megértésre talált mindenütt, ahol Románia következetes és békés politikáját értékelik és ahol mint azt a leg-

jelentősebb angol ujságok írják: „Egy egységes és erős Románia, amely a balkán-ál-

lamok biztonságának kulcsa, az európai rend alapvető szükségessége”.

Sajtóvélemények Hitler beszédéről

Mit irnak az angol és amerikai lapok

(London.) Az angol sajtó egyöntetű megállapítása Hitler pénteki beszéde után, hogy a német kancellár többé nem lehet szavai, csak tettei után megítélni. Ezért azt a kérdést is, hogy végleg bezáródtak-e a kapuk a további tárgyalások előtt, Hitler további tettei fogják eldönteni.

A Times leszögezi, hogy Hitler nem tudta igazolni Csehszlovákia bekebelezését és egy olyan világban, ahol nem a jog, hanem az erőszak az irányadó, nem lehet békés megegyezéséről beszélni.

A Daily Telegraph megállapítja, hogy Hitler követelése a gyarmatokra, Danzigra és a pomerániai utra vonatkoznak, de kijelenti, hogy nem akar háborút. Akkor hát miért ellenzi egy nemzetközi konferencia összehívását, amelyen mindezeket a kérdéseket meg lehetne tárgyalni?

Hasonló szellemben ír az amerikai sajtó is.

Az amerikai lapok megállapítják, hogy

Hitler beszéde nem jelenti

a helyzet enyhülését és nem lehet békés megoldásokra várni. A New York Herald Tribune szerint Hitler nem felelt az ellene felhozott vádakra, hanem fenntartotta elfogadhatatlan állításait.

Az amerikai sajtó értesülései szerint Roosevelt a newyorki világiállítás megnyitására nyilvánosan fog válaszolni Hitler beszédére.

A francia lapok közül a Petit Parisien leszögezi, hogy Hitler Angliával és Lengyelországgal szemben támadó, Franciaországgal szemben pedig barátságos hangot használt és

ezzel részt próbált újni a hármasszóveiségen,

ami azonban nem sikerülhet.

Makulatura
Ujságpapír nagy tételben is kapható
Pásztor Ede cégnél
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Elsüllyeszthetetlen csatahajót szentel fel a brit tengerészet

Ez a huszonnegyedik ultramodern hadihajó

(London.) Mary anyakirályné május 3-án avatja fel a „Prince of Wales” nevű új óriási 35 ezer tonnás csatahajót. A csatahajó különleges páncéllal van bevonva, mely teljesen megvédi repülőbomba, ágyugolyó, akna és torpedó

ellen. A hajó szinte elsüllyeszthetetlen, három hatalmas páncéltornyában elhelyezett 10 darab egyenként 14 hüvelykes és 8 páncéltornyában levő 16 darab 5 és egyegyed hüvelykes ágyúival veszi fel a harcot, ezenkívül pedig speciális

torpedóval és gépfegyverekkel van ellátva. A hajó két másik most épülő óriási csatahajóval a „Nagy Flotta” magvát képezik és ezekkel együtt 24 darab ultramodern csatahajóval rendelkezik Anglia.

Szerelmi bánata miatt felvágta az ütőerét

(Szatmár.) Csütörtök délután 6 órakor telefonon jelentették a mentőknek, hogy a Newyork vendéglő egyik alkalmazottja öngyilkosságot követett el. A vendéglőhöz tartozó udvari helyiségek egyik kis szobájában

vértócsában eszméletlenül fekvő Paller Erzsébet 18 éves felirónő.

Kidtrült, hogy a fiatal nő öngyilkossági szándékából egy üvegdarabbal felvágta balkeze ütőerét. A mentők azonnal be-

vezették, állapotja súlyos. A vendéglői felirónő szerelmi bánata miatt akart meghalni. Tekintve, hogy sok vért veszített, állapota súlyos.

Hat pékmunkás életét oltotta ki a kemencéből kiömlő széngáz

(Brassó.) Az Orghidan Radu uca 21. számú házban borzalmas szerencsétlenség történt, amely emberáldozatokat követelt. Gon Mártonnak a házban pékműhelye volt, ahol állandóan tíz munkás dolgozott. A sütőkemencénél Gon hat fiatal pékmunkást foglalkoztatott. Tegnap este a pék felesége szokásos szemleutját tartotta a műhelyben és mikor a sütőterembe lépett, borzalmas látvány tárult eléje.

A hat fiatal pékmunkás a földön feküdt és a halálal vívódott.

Mind a hat munkást a sütőkemencéből kiáradó gázok kábították el. Azonnal hívták a mentőket, akik az elájult munkásokat kórházba szállították, de még a kórházba való érkezés előtt kiszenvedtek Vilmos Pál 18 éves és László Géza 28 éves erdélyi származásu munkásokat kórházba szállították, később pedig az orvosok minden fáradozása ellenére kiszenvedtek a többi négy munkás is, akik közül egyik sem idősebb 28 évesnél.

(Budapest.) Az esti lapok közlése szerint a szlovákiai Hlinka-gárda főparancsnoka elrendelte, hogy valamennyi Hlinka-gárdista a nála levő fegyvereket a legközelebbi csendőrorsön adja le. Ezeket csakis a főparancsnok kivételével engedélye alapján lehet kiadni gyakorlatozásokra, vagy

Lefegyverzik a Hlinka gárdát

orség teljesítésére. A rendeletet a szlovákiai rádióállomások csütörtök este közölték.

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4.

Megtalálták a Neptun templom egy részét a constantjai ásatásoknál

(Constanța.) A kikötői hatóságok gátépítő munkálatokat rendelték el és a földmunkások során rengeteg értékes régiséget találtak. Megtalálták a Neptun-templom egy részét is.

Az egyiptomi piramisok tövében termelt zöldhorszól esz k London

(London.) A londoni Covent Garden vásárcsarnokában olyan zöldborsót adtak el, amelyet két nappal előbb a Nilus völgyében az egyiptomi gulák közelében szedtek. ▲

ritka főzelék, amelyet jégbe hűtve, repülőgépen szállítottak a 4668 kilométeres távolságon, teljesen frissen érkezett Londonba.

Saját termésk

FAJBOROK

Kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter 16 asztali bor 10 Lei
6 . vételnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
Piafa Mihai Viteazul 1. Pásztor Ede

LEZUHANT

egy orosz vizi-repülőgép

(Moszkva.) Az orosz „Moszkva” vizirepülőgép, amely Moszkvából elindulva, Izlandon és Grönlandon át az Egyesült Államokba akart repülni, a Miskuart szigeten kényszerleszállást végzett. A szovjetek washingtoni követe vizirepülőgépet bérelt a szerencsétlenül jártak felkutatására. Meg is találták a teljesen tönkrement „Moszkvát”, amely törött szárnyakkal és csavarral összezuzódott motorral helyrehozhatatlanul felszállásra képtelen. Egyik pilótája bordatörést szenvedett, a másik sértetlen maradt.

Lemond a Franco-kormány nemzetnevelésügyi minisztere

(Burgos.) Franco-kormányának tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen több rendelkezést hoztak, nagyobbára a hadsereg leszerelésével kapcsolatosan. A nevelésügyi miniszter a minisztertanácsról távolmaradt és egyes értesülések szerint be is jelentette kilépését a kormányból, mivel a kormány többsége és közötté, nézeteltérések merültek fel.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY-ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amé v modernül felszerelt nyomdájával a legényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottunkat azonnal kiküldjük. Piafa Mihai Viteazul 4. Telefon 23-00

Vasutal hatezer méter magasan a tenger színe felett

A Csendes óceán partjától Bolivia fővárosáig

La Paz, április hó. A hétfői gyorsvonat, amely Arica és La Paz között a személyforgalmat bonyolítja le, az utóbbi hetekben mindig tulzsutolt.

Az európai menekültek inváziója ezen a keskenyvágányu, hetenként egyszer járó vonaton zajlik.

A rémület útja

Az utazásról már Európában is hallottunk különböző rémmeséket, de Aricában sem beszélnek másképp erről az útról, mint a szenvedések sorozatáról. Azt mondják ugyanis, hogy

az óriási magasságokban haladó vonaton mindenki rosszul lesz.

Mindenesire annyi szent igaz, hogy a kétágyas fülkék ragyogóan tiszták, ágyak szélesek és minden kényelem megtalálható a kocsikban.

6000 méter magasan!

A vonat este 9 óra 20 perckor rohog ki az aricai állomásról. Meleg nyári este nyitott ablakkal, a fülkében mozgó ventilátorokkal indult el a vonat. Nem sok idő múltán hegyek feketélték elő a sötétből s a mozdony prúszkölve vette az emelkedéseket. Fokozatosan hűlt le a levegő, vonatunk egyre magasabban haladt, már megállították a ventilátorokat, felhúzták az ablakokat. A kényelmes ágyak teveszór paplanjai alatt nem volt érezhető a dermesztő hideg, amely a szédítő magasságokban járó vonatot körülvevte.

Néhány órai utazás után, már vonatunk oly magasságban haladt, ahol a földkerekség egyéb részein legfeljebb repülőgépek közlekednek.

Miután 3-4 ezer méteres hegyóriások orrait átszelte, felfőrt a vonat a Cordilleriák legmagassabb csúcsai felé és órákon keresztül a tenger színe felett több mint 6000 méterrel rohogott.

Természetes, hogy ilyen óriási magasságban már annyira ritka a levegő, hogy az ember tüdeje csak nehéz munkával tudja kiválasztani a szükséges okszigénmenyiséget.

És ez a veszedelem, ami az utasokat fenyegeti. Magától értetődik, hogy

akinek beteg a szíve, vagy a tüdeje, azok utközben sok szenvedést állanak ki, de az egészséges ember számára nem jelent jóformán sem-

mitsem az egész utazás.

Jómagam az éjszaka legnagyobb részét nyugodtan átaludtam, de négyszer, ötször mégis felriadtam rövid időre. Ilyenkor éreztem, hogy a szívem kissé hevesebben dobog

és hogy mélyebben, sűrűbben veszek lélekzetet. Számomra mindössze ennyi kényelmetlen séget okozott a 6000 méter magasságban való utazás, de még ezért sem panaszkodhatom, mert legalább, amikor

felköltött a légszomj, kikukantathattam az ablakon és gyönyörködhettem a csodálatos vidékben, amelyet hajnal-tájban halvány fényvel bevilágított a hold.

Winnelou népe

A vasut közben szebbnél szebb és egyre csodálatosabb tájakat szelt keresztül. Apró kis vályogkunyhókból álló falvaknál is megállt néhol. Színes szoknyákba, kendőbe öltözött kalpagos indiánasszonyok seregleték körül a kocsikat, egyik helyen csak básméskodva, másik helyen meg mindentéle portékát, még eleven csirkét is árusítva. Majdnem minden asszony a hátára kötözve gyermeket cipel. A rongyokba öltözött férfiak fején, fülüket is befedő különös formájú szögletes sapka van. Ezzel védekeznek a nap tűző sugarai és a magas hegyekben gyakori nagy hidegek ellen.

Szintén a francia filmeket szeretik

Színház nincs Bolivia fővárosában, de annál több és szebb mozik egész serege. Itt is, mint egész Délamerikában a leggyakrabban francia filmeket adnak és amerikaiakat. A harmadik, de egyben utolsó helyet is az olaszok tartják, mert más országok filmjeit csak a legritkább esetben adják elő. Az utóbbi hónapokban Argentínában megindult a spanyolnyelvű filmgyártás is és természetes, hogy ezeknek a filmeknek egész Latin-Amerikában a legnagyobb a sikerük. Ha a spanyolnyelvű amerikai filmgyártás megerősödik, verhetetlen lesz ezen a kontinensen.

A magaslati betegség

La Pazban mindenki lassan jár és lassan dolgozik. Ennek azonban nem az az oka, mintha lusták volnának az idevalósiak. Nem szabad elfeleltetni, hogy a közel 4000 ezer méter magasan épült város éghajlata egészen különleges. Levegője természetesen ritka és csak azért nem dermesztően hideg, mert alig 20 fokkal délebbre terül el az egyenlítőnél. Most éppen ősz van, de csak az éjszakák hűvösek. A nappal a mi tavaszunknak felel meg. Az európai, vagy északamerikai ember egy-két hétig legokosabban teszi, ha pihen, amikor megérkezik Bo-

livia fővárosába. Ennyi idő kell az akklimatizálódáshoz és ezalatt mindenki átesik a magaslati betegségen is. Ez a betegség csak szörványosan életveszélyes, ezer ember közül egy, ha belehal. A legtöbb ember negyven, negyvenegy fokos lázt kap, ami különben, ilyen magasan, az orvosok szerint, egyáltalán nem veszedelmes, mert a hőmérséklet itt, egyébként is 37.2-37.5. Aki azután két-három nap alatt átvészeli a magaslati bajt má akklimatizálódott és bármilyen nehéz munkát végezhet, de csak módjával.

A bevándorlási probléma

Félesztendő alatt állítólag több, mint ötezer bevándorló lépte át Bolivia határát. A bevándorlóknak több, mint a fele La Pazban él. Javarást középs- és kelet-európai zsidók. Legtöbben Lengyelországból jöttek. Számban ezután a németországiak, majd a cseh-szlovákiaiak s a romániaiak következnek, de akárhonnán is jöttek legyen, valamennyien németül beszélnek.

Bolivia kormányának, amely vendégszeretően nyitotta meg az ország határait az emigránsok előtt, nagy gondot okoz a tömeges bevándorlás. Az európai menekültek közül elig egynéhány hajlandó a mezőgazdaságban elhelyezkedni,

ami érthető, hiszen földműveléshez nem értenek. Az ország kereskedelmében viszont vajmi kevés elhelyezkedés nyílik számukra. Önálló ipari vállalkozásba csak azok kezhetnek közülük, akiknek megfelelő tőkájük van, már pedig kevés az olyan emigráns, aki komolyabb pénz felett rendelkezik.

Hosszabb időn keresztül a bevándorlóknak semmi készpénzt sem kellett felmutatni a határon, csak alig néhány hete rendelték el, hogy személyenként legalább kétszáz dollár készpénzt kell magukkal hozniok. Más módon is igyekeznek a kormány gátat vetni a nincstelének tömeges bevándorlásának. Egyelőre újabb beutazási engedélyt nem állítanak ki és most készül az új rendelet, amely végérvényesen szabályozni fogja a bevándorlás előfeltételeit.

A kormány arra gondol, hogy az európai menekülteknek földet juttat s még termelő eszközökkel is ellátja őket, ha hajlandók szétszóródni az országban letelepedni. Erről éppen most folynak a tanácskozások. De az emigránsok, akik hazájukban többnyire városiak voltak, nem nagyon mutatnak hajlandóságot arra, hogy a földekre kivonuljanak. Hej, de sokan talán elhatározták meg a boldogulásukat ezeken az ekétől szűz földeken, ahol évente háromszor is lehet aratni.

bármilyen

HA NYOMTATVÁNY-ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbizottunkat azonnal kiküldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-60